

ZO 01.03.20 - OUD STADHUIS HASSELT

ROELAND HENDRIKX KLARINET

NICOLAS DUPONT VIOOL

LUCAS BLONDEEL PIANO

ELENA PEETERS RECITANT

L'Histoire du soldat

CCHA.BE

ZO 01.03.20 - OUD STADHUIS HASSELT

ROELAND HENDRIKX KLARINET

NICOLAS DUPONT VIOOL

LUCAS BLONDEEL PIANO

ELENA PEETERS RECITANT

L'Histoire du soldat

PROGRAMMA

Aram Khachaturian (1903-1978)

Trio voor klarinet (viool & piano)

Andante con dolore, con molto espressione

Allegro

Moderato

Béla Bartók (1881-1945)

Roemeense volksdansen (viool & piano)

Leonard Bernstein (1918 – 1990)

Klarinetsonate (klarinet & piano)

Grazioso

Andantino – Vivace e leggiero

Igor Stravinsky (1882 – 1971)

L'histoire du soldat (suite)

Marche du soldat

Le violon du soldat

Petit concert

Tango-valse-rag

La danse du diable

ARAM KHACHATURIAN

In 1954 werd de Armeniër Aram Khachaturian uitgeroepen tot volkskunstenaar nummer 1 van de Sovjet-Unie. De tamelijk ouderwetse componist hield zich strikt aan de regels en grondslagen van de Armeense folklore en wist hiermee ook nog eens drie Stalinprijzen in de wacht te slepen. Door zijn liefde voor de Armeense volksmuziek die hij steevast in zijn composities liet doorklinken, werd hij op handen gedragen door het Sovjetregime.

Russische collega-componisten en tijdgenoten van Khachaturian hadden het vaak vanwege hun experimentele manier van componeren aan de stok met het Sovjetregime, maar Khachaturian had hier absoluut geen last van. Hij schreef ouderwetse negentiende-eeuwse georiënteerde muziek die zowel voor de Sovjet-top als voor het Russische volk toegankelijk was.

Khachaturians topwerk is het politiek getinte *Gayanee* uit 1942 met daarin de beroemde Sabeldans. In Armenië is hij een beroemdheid geworden doordat hij voor het land het nationale volkslied componeerde. In dit opzicht kunnen we Khachaturian een nationalist noemen, zoals Bartok voor de Balkan en Sibelius voor Finland.

BARTÓK – ROEMEENSE DANSEN

Om de nazi's te ontlopen emigreerde in 1940 de Hongaarse componist Béla Bartók naar Amerika. Helaas werd hij daar gekweld door heimwee, ziekte en armoede. In 1944, een jaar voor zijn dood ging zijn *Concert voor orkest* met veel succes in première.

De karakteristieken van Bartóks muziek zijn nauw verbonden met zijn liefde voor volksmuziek. Als componist en onderzoeker richtte hij zich in het bijzonder op de muzikale folklore van Hongarije en Roemenië, maar zijn interesse strekte zich uit tot ver buiten de Balkan. Jarenlang zocht hij in de meest afgelegen bergstreken en gehuchten van Oost-Europa naar de oorspronkelijke volkskunst. Honderden

boeren en boerinnen zongen liedjes uit hun kindertijd die de componist opnam op een eenvoudige taperecorder. Zo ontstonden bijvoorbeeld zijn Hongaarse boerenliederen.

Volksmuziek leverde hem niet alleen inspiratie voor zijn composities, maar was voor hem bovendien een symbool van broederschap en verstaanbaarheid, een taal die landsgrenzen en sociale verschillen kon overwinnen. De studies en opnamen die hij samen met medestudent en componist Kodaly maakte, zijn van onschatbare waarde voor zijn latere topwerken. Helaas vernietigden de nazi's een groot deel van zijn verzameling.

Bartók heeft vele honderden volksdansen en volksliederen bewerkt. Uit zijn beginperiode stammen de wereldberoemde *Roemeense Volksdansen* (1915). Deze zesdelige cyclus is oorspronkelijk voor piano. In 1917 werden ze bewerkt voor orkest. De oorspronkelijke melodieën, verzameld in de periode 1910 – 1912 werden door de componist in een nieuw harmonisch jasje gestoken. Met name de laatste drie dansen zijn onstuimig en volgen elkaar nagenoeg zonder onderbreking op in een uiterst snel tempo. Het temperamentvolle stuk duurt ca 8 minuten.

LEONARD BERNSTEIN

Als we het over de Amerikaan Leonard Bernstein hebben denken we aan de musical *West Side Story* uit 1957 met daarin wereldhits als *Jet Song* en *Maria*. Doch Bernstein had meer noten op zijn zang. Want wat te denken van de orkestwerken *Fancy Free* en *Pennsylvania*, aan de filmmuziek bij *On the Waterfront* en de opera *Candide*. Leonard Bernstein was een begenadigd dirigent. In ieder geval hing het publiek aan zijn lippen. Hij debuteerde als invaller in de Scala te Milaan. Als hij voor het orkest stond, leek het als of hij een show opvoerde. Bernstein had jarenlang een televisieprogramma over klassieke muziek.

Leonard Bernstein – Klarinetsonate

Leonard Bernstein schreef deze sonate voor klarinet en piano tussen 1941 en 1942. Het was het eerste gepubliceerde stuk van Bernstein. Het is opgedragen aan klarinettist David Oppenheim, die Bernstein tijdens de zomers van 1940 en 1941 leerde kennen toen hij met Serge Koussevitzky studeerde in Tanglewood.

Deze klarinetsonate bestaat uit twee delen. Het eerste deel is een lyrisch *grazioso* en opent met een thema dat schatplichtig is aan Paul Hindemith, die composer-in-residence was in Tanglewood in 1941. Het thema verradt bovendien de invloed van Aaron Copland en ademt een idyllische Tanglewood-sfeer. Het tweede deel begint ietwat traag met een *andantino* en beweegt zich langzaam naar een sneller *Vivace e leggiero*. Dit deel doet heel erg denken aan Bernstein's *West Side Story*, met een "wandelende bas" en vele syncopen (breeknoten). Later keert de meer reflectieve sfeer van het eerste deel terug, met een door het Latijn geïnspireerde brugpassage - die de tijd weerspiegelde die Bernstein in de vroege compositorische stadia in Key West doorbracht - alvorens in een bloei te eindigen.

IGOR STRAVINSKY

Igor Stravinsky wordt beschouwd als de belangrijkste klassieke componist van de twintigste eeuw. De Rus nam in 1934 de Franse nationaliteit aan. Hij liet zich in 1945 tot Amerikaan naturaliseren. Na enkele werken te hebben geschreven voor zeer grote orkesten, waaronder de beroemde en beruchte *Sacre du printemps*, veranderde Igor Stravinsky in de jaren 1913-1923 van stijl en ging voor kleinere ensembles componeren. Hij schreef onder andere korte pianostukken, kamermuziek en muziek voor de balletten: *L'Histoire du soldat*, *Les Noces* en *Pulcinella*. Stravinsky zelf zag *L'Histoire du soldat* als de definitieve breuk met de Russische orkestklank. Hij componeerde het stuk in Zwitserland.

In *L'Histoire du soldat* uit 1918 wordt voor het eerst gebruik gemaakt van stijlelementen uit de jazz. Maar we vinden ook elementen uit de marsmuziek, Spaanse en Franse melodieën, een tango en een protestants koraal terug in dit werk. Van het ensemble wordt een grote technische vaardigheid vereist. Het stuk is oorspronkelijk geschreven voor 7 instrumenten: viool en contrabas, cornet en trombone, klarinet en fagot en slagwerk. De keuze van instrumenten is volgens de componist een beetje zoals die van een jazzband. Het werk werd geschreven voor een rondreizend theater.

De spreekstem vertelt het verhaal van de soldaat Jozef. Het verhaal gaat als volgt: een vioolspelende soldaat is op weg naar huis en wil naar zijn meisje toe. Onderweg ontmoet hij de duivel die hem zijn viool wil ontfutselen in ruil voor geld en macht. Aanvankelijk is de soldaat de duivel te slim af, maar uiteindelijk moet hij toch het onderspit delven. . .

OVER DE MUZIKANTEN

Roeland Hendriks is één van de toonaangevende klarinettenisten in België. Hij is een gepassioneerd pleitbezorger van kamermuziek.

Nicolas Dupont is onder meer lid van het Kugoni Trio. Hij speelt ook bij Duo Andaluza, en is gastleraar aan het King's College.

Lucas Blondeel is sinds 2012 hoofddocent piano en pianoforte aan de Akademie für Tonkunst in Darmstadt.

Elena Peeters is theatermaker en creëerde vorig jaar de monoloog *Johnnyboy*.

OM NAAR UIT TE KIJKEN

vr 06 mrt 2020 - 20 u - concertzaal

ANTWERP SYMPHONY ORCHESTRA

O.L.V. PHILIPPE HERREWEGHE

PAUL LEWIS PIANO

Paul Lewis ontmoert met Mozart

De pianist Paul Lewis is één van de meesters van zijn generatie. Hij is net zoals zijn mentor, Alfred Brendel, meer dan een muzikant: zijn muziek is een filosofie van klanken. We ontdekken deze wonderlijke en poëtische pianist in het laatste pianoconcerto van Mozart.

De *'pastorale' Symfonie nr. 2* is Brahms' wondermooie bijdrage aan dit nieuwe muziektijdperk waarin componisten vooral het hart lieten spreken.

Wolfgang Amadeus Mozart

Maurerische Trauermusik in c, KV 477

Pianoconcerto nr. 27 in Bes, KV 595

Joseph Brahms

Symfonie nr. 2 in D, opus 73

HET VOLLEDIGE PROGRAMMA OP ccha.be